МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ
Ректор
_____ В. Ісаєнко
«06» 10 2020 р.

Протокол № 7 від 30.09. 2020 р.
засідання Вченої ради
наказ ректора
від 05.10. 2020 р. № 383/09

Система менеджменту якості

Положення про дистанційне навчання в Національному авіаційному університеті

СМЯ НАУ П 23.01(02) – 01 –2020

КИЇВ

ЗМІСТ

1. Загальні положення 4
2. Мета, завдання та основні засади дистанційного навчання 7
3. Управління дистанційним навчанням 8
4. Порядок організації освітнього процесу 8
5. Забезпечення дистанційної форми навчання 12
6. Учасники освітнього процесу 13
7. Особливості організації і функціонування платформи 14
8. Організаційні засади та забезпечення якості дистанційного навчання в університеті 15
9. Порядок організації практичної підготовки 16

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Положення про дистанційне навчання (далі – Положення) визначає особливості організації освітнього процесу та практичної підготовки здобувачів вищої освіти освітнього ступеня бакалавр та магістра за дистанційною формою навчання в Національному авіаційному університеті (далі – НАУ); основні засади організації та здійснення дистанційного навчання у межах встановленого ліцензованого обсягу набору здобувачів вищої освіти за відповідними освітніми програмами.

1.2. Положення розроблено відповідно до: Конституції України, Закону України «Про вищу освіту»; Закону України «Про освіту»; «Положення про дистанційне навчання», затверджене наказом Міністерства освіти і науки (далі - МОН) України від 25.04.2013 р. № 466 (зареєстровано в Міністерстві юстиції України 30.04.2013 р. за № 703/23235); Концепція розвитку дистанційної освіти Україні (затверджено МОН України 20.12.2000 р.); наказу МОН України від 30.10.2013 р. за № 1518 «Про затвердження Вимог до вищих навчальних закладів та закладів післядипломної освіти, наукових, освітньо-наукових установ, що надають освітні послуги за дистанційною формою навчання з підготовки та підвищення кваліфікації фахівців за акредитованими напрямами і спеціальностями» (зареєстровано в Міністерстві юстиції України 31.10.2013 р. за № 1857/24389) та нормативної бази НАУ.

1.3. Під дистанційним навчанням розуміється індивідуалізований процес набуття знань, умінь, навичок і способів пізнавальної діяльності людини, який відбувається за опосередкованої взаємодії віддалених один від одного учасників (здобувачів вищої освіти, викладачів, обслуговуючого персоналу) освітнього процесу у спеціалізованому середовищі, яке функціонує на базі психолого-педагогічних та інформаційно-комунікаційних технологій.

1.4. Завданням дистанційного навчання є забезпечення здобувачам вищої освіти, слухачам (зовнішні слухачі, слухачі післядипломної освіти, слухачі підготовчих курсів) можливості реалізації права на здобуття вищої освіти та професійної кваліфікації, підвищення кваліфікації незалежно від статі, раси, національності, соціального і майнового стану, роду та характеру занять, світоглядних переконань, належності до партій, ставлення до релігії, віросповідання, стану здоров'я, місця проживання відповідно до їх здібностей.

1.5. Прийом на навчання до НАУ осіб для здобуття освітнього ступеня бакалавр чи магістра за дистанційною формою навчання здійснюється із урахуванням вимог ст. 44 Закону України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 р. № 1556-VII (далі – Закон України «Про вищу освіту»), умов прийому на навчання до закладів вищої освіти України у відповідному році, затверджених наказом МОН України, Правил прийому до Національного авіаційного університету у відповідному році, затверджених Вченою радою НАУ.

1.6. Здобувачі вищої освіти освітнього ступеня бакалавр та магістра, які навчаються в НАУ за дистанційною формою навчання, згідно із положеннями Закону України «Про вищу освіту» мають статус студента НАУ і усі права, а також несуть відповідні обов'язки, визначені чинним законодавством України, діючими нормативними документами НАУ.

1.7. Зміст, обсяг, структура та якість компетентностей, знань і умінь здобувачів вищої освіти освітнього ступеня бакалавра та магістра, які навчаються в НАУ за дистанційною формою навчання, мають відповідати вимогам, встановленим Стандартом вищої освіти, а також іншими законодавчими актами.

1.8. Терміни навчання за освітньою програмою бакалаврської та магістерської підготовки здобувачів вищої освіти за дистанційною формою навчання встановлюється Положенням про організацію освітнього процесу НАУ.

1.9. Навчальні плани підготовки здобувачів вищої освіти освітнього ступеня бакалавр та

магістра за дистанційною формою навчання в НАУ розроблюються відповідними факультетами, затверджуються у порядку, встановленому внутрішніми нормативними документами НАУ, та за своїми змістовними компонентними складовими (переліком навчальних дисциплін, кількістю кредитів і формами підсумкового контролю) повинні повністю відповідати освітній програмі та навчальним планам підготовки здобувачів вищої освіти денної та заочної форм навчання, а також затвердженому графіку освітнього процесу в НАУ.

1.10. Провадження освітнього процесу здобувачів вищої освіти освітнього ступеня бакалавр та магістра за дистанційною формою навчання забезпечується кафедрами НАУ у взаємодії з Центром дистанційної освіти, лабораторією електронних засобів дистанційного навчання Інституту інноваційних освітніх технологій (далі – ІІОТ) та відповідними структурними підрозділами НАУ, які діють у спосіб та у межах встановлених функціональних повноважень, визначених затвердженими у встановленому порядку Положеннями, та мають організаційно оформлену структуру, відповідне кадрове і матеріально-технічне забезпечення.

1.11. Дистанційне навчання в НАУ здійснюється на базі Платформ дистанційного навчання Moodle та Google Classroom (далі – Платформи).

1.12. Технічне та інформаційно-технологічне забезпечення, організація і підтримка Платформ в НАУ здійснюється Інститутом інноваційних освітніх технологій (далі – ІІОТ).

1.13. У цьому Положенні терміни і поняття вживаються у таких значеннях:

– ***дистанційне навчання*** – форма організації освітнього процесу в НАУ, що забезпечує реалізацію та використання технологій дистанційного навчання у ході провадження освітнього процесу здобувачів вищої освіти освітнього ступеня бакалавра та магістра та передбачає передачу і засвоєння знань, умінь, навичок і способів пізнавальної діяльності людини, які відбуваються при опосередкованій взаємодії віддалених один від одного учасників освітнього процесу у спеціалізованому web-середовищі електронно-інформаційної системи Moodle та платформи Google Classroom, які розроблені на основі сучасних психолого-педагогічних та інформаційно-комунікаційних технологій;

– ***web-середовище дистанційного навчання*** – системно організована сукупність web-ресурсів навчальних дисциплін (програм), програмного забезпечення управління web-ресурсами, засобів взаємодії суб'єктів дистанційного навчання та управління дистанційним навчанням;

– ***web-ресурси навчальних дисциплін*** – систематизоване зібрання інформації та засобів навчально-методичного характеру, необхідних для засвоєння освітніх компонентів, яке доступне через Інтернет (локальну мережу) за допомогою веб-браузера та/або інших доступних користувачеві програмних засобів;

– ***інформаційно-комунікаційні технології заочної форми (з використанням технологій дистанційного) навчання*** – технології створення, накопичення, зберігання та доступу до web-ресурсів (електронних ресурсів) навчальних дисциплін, а також забезпечення організації і супроводу освітнього процесу за допомогою спеціалізованого ПЗ та засобів інформаційно-комунікаційного зв'язку, у тому числі Інтернету;

– ***психолого-педагогічні технології заочної форми (з використанням технологій дистанційного) навчання*** – система засобів, прийомів, кроків, послідовне здійснення яких забезпечує виконання завдань навчання, виховання і розвитку особистості;

– ***асинхронний режим*** – взаємодія між суб'єктами дистанційного навчання, під час якої учасники взаємодіють між собою із затримкою у часі, застосовуючи при цьому електронну пошту, форум, соціальні мережі тощо;

– ***синхронний режим*** – взаємодія між суб'єктами дистанційного навчання, під час якої

всі учасники одночасно перебувають у web -середовищі дистанційного навчання (чат, аудіо-, відео-конференції, соціальні мережі тощо);

– ***дистанційний курс*** – інформаційний продукт/ресурс, який є достатнім для забезпечення дистанційного навчання за окремою навчальною дисципліною;

– ***інформаційно-комунікаційні технології дистанційного навчання*** – технології створення, накопичення, зберігання та доступу до веб-ресурсів (електронних ресурсів) навчальних дисциплін (програм), а також забезпечення організації і супроводу освітнього процесу за допомогою спеціалізованого програмного забезпечення та засобів інформаційно-комунікаційного зв'язку, у тому числі Інтернету;

– ***психолого-педагогічні технології дистанційного навчання*** – це система засобів, прийомів, кроків, послідовне виконання яких забезпечує гарантовану якість навчання з використанням інформаційно-комунікаційних технологій;

– ***система управління web-ресурсами навчальних дисциплін (програм)*** – програмне забезпечення для створення, збереження, накопичення та передачі web-ресурсів, а також для забезпечення авторизованого доступу суб'єктів дистанційного навчання до цих web-ресурсів;

– ***система управління дистанційним навчанням*** – програмне забезпечення, призначене для організації освітнього процесу та контролю за ним через Інтернет та/або локальну мережу;

– ***суб'єкти дистанційного навчання*** – особи, які навчаються (здобувач вищої освіти, слухачі), та особи, які забезпечують організацію та провадження освітнього процесу за дистанційною формою навчання (педагогічні та науково-педагогічні працівники тощо);

– ***технології дистанційного навчання*** – комплекс освітніх технологій, включаючи психолого-педагогічні та інформаційно-комунікаційні, що надають можливість реалізувати процес дистанційного навчання у закладах освіти та наукових установах;

– ***автор (розробник) електронного дистанційного освітнього курсу (модулю)*** – науково-педагогічні працівники кафедр, які мають високі компетенції володіння змістом освітнього курсу, проводять розробку та наступну корекцію начально-методичного матеріалу електронного курсу дистанційного навчання, інформаційних ресурсів, консультують викладачів-тьюторів, кураторів-тьюторів, які безпосередньо працюють зі здобувачами вищої освіти освітнього ступеня бакалавра та магістра дистанційної форми навчання в електронному курсі дистанційного навчання;

– ***викладач-тьютор*** – науково-педагогічний працівник кафедри, який має право та/або є авторами web-ресурсу, розміщеного на платформі підтримки дистанційного навчання і занесеного до репозитарію дистанційних курсів НАУ, відповідає за проведення занять зі здобувачами вищої освіти освітнього ступеня бакалавра та магістра дистанційної форми навчання. Викладач-тьютор організовує ефективне вивчення курсу, проводить семінарські, практичні, індивідуальні заняття і консультує здобувачів вищої освіти, перевіряє і коментує письмові завдання для самостійного виконання;

– ***куратор-тьютор*** – науково-педагогічний працівник кафедри або фахівець (директор, провідний фахівець) Центру дистанційної освіти та/або лабораторії електронних засобів дистанційного навчання ІІОТ, який виконує визначений об'єм обов'язків куратора та тьютора в навчальних групах здобувачів вищої освіти.

2. МЕТА, ЗАВДАННЯ ТА ОСНОВНІ ЗАСАДИ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

2.1. Метою реалізації дистанційного навчання в НАУ є – надання освітніх послуг, шляхом застосування у навчанні сучасних інформаційно-комунікативних технологій за певними рівнями вищої освіти відповідно до державних стандартів освіти;

– надання здобувачам вищої освіти, слухачам можливості отримати необхідні та поглиблені знання, набути досвід систематичного професійного самовдосконалення відповідно до обраної спеціальності та освітньої програми з використанням технологій дистанційного навчання;

– реалізація креативних підходів здобувачів вищої освіти та слухачів щодо вивчення освітніх компонентів;

– надання можливостей для здобувачів вищої освіти та слухачів дистанційно вивчати не тільки дисципліни індивідуального навчального плану, але й інші дистанційні курси, розміщені на Платформі.

2.2. Основними завданнями НАУ з впровадження дистанційного навчання є:

– забезпечити системний підхід щодо управління та організації дистанційного навчання в НАУ, включаючи заходи мотивації всіх учасників освітнього процесу;

– розробляти та постійно оновлювати дистанційні курси, використовуючи технологічні можливості і педагогічні сценарії Платформ; підтримувати, оновлювати та розширювати можливості інформаційно-технологічного та інфраструктурного забезпечення дистанційного навчання;

– надавати можливість здобувачам вищої освіти та слухачам вивчати дистанційно освітні компоненти, передбачені індивідуальними навчальними планами спеціальності (освітньої програми), вивчати інші дистанційні курси, розміщені на Платформах та отримувати відповідні сертифікати;

– забезпечити індивідуалізацію навчання відповідно до потреб, особливостей і можливостей здобувачів вищої освіти і слухачів; забезпечити підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників НАУ щодо розроблення і використання веб-ресурсів та психолого-педагогічних технологій дистанційного навчання.

2.3. Дистанційне навчання може реалізуватися як:

– спосіб організації та провадження освітнього процесу;

– форма організації та провадження підвищення кваліфікації;

– форма самоосвіти та самовдосконалення здобувачів вищої освіти;

– спосіб надання освітніх послуг слухачам та особам, що бажають пройти дистанційні курси та отримати відповідні сертифікати.

2.4. Дистанційне навчання в НАУ передбачає дистанційне засвоєння освітніх компонентів (окрім практик), що визначені індивідуальними навчальними планами, в тому числі складання заліків, екзаменів та проходження інших форм підсумкового контролю. Дистанційне навчання може застосовуватись для освітніх програм, якщо це не суперечить умовам реалізації освітньої програми чи стандарту вищої освіти, а також для надання освітніх послуг, пов'язаних із здобуттям другої вищої освіти, паралельного навчання, підвищення кваліфікації, вивченням за бажанням окремих дистанційних курсів тощо.

2.5. Обсяг, структура і якість знань, умінь та навичок, що набувають дистанційно, мають відповідати вимогам стандарту вищої освіти за відповідними спеціальностями.

3. УПРАВЛІННЯ ДИСТАНЦІЙНИМ НАВЧАННЯМ

3.1. Загальне управління дистанційним навчанням здійснюється ректором НАУ.

3.2. Оперативне управління здійснює проректор з навчальної роботи, шляхом вирішення загальних питань планування, організації, координації й контролю у сфері реалізації дистанційного навчання. До його функцій належить:

- забезпечення реалізації політики НАУ у сфері дистанційного навчання;
- розроблення пропозицій і рекомендацій щодо поліпшення дистанційного навчання;
- розроблення критеріїв, засобів і систем контролю якості дистанційного навчання.

3.3. Заходи щодо планування, організації, контролю, залучення науково-педагогічних працівників до процесу дистанційного навчання, технічну підтримку та методичне забезпечення здійснює Центр дистанційної освіти (далі – ЦДО) та лабораторія електронних засобів дистанційного навчання (далі – лабораторія ЕЗДН) ІІОТ. ЦДО та лабораторія ЕЗДН спільно з керівництвом ІІОТ визначає перспективи розвитку дистанційного навчання в НАУ та реалізації концепції розвитку Платформ.

3.4. Науково-методично-редакційна рада факультетів НАУ здійснює експертизу дистанційних курсів, розміщених на Платформах та ухвалює рішення щодо їх доопрацювання, розміщення та функціонування.

4. ПОРЯДОК ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

4.1. Метою освітнього процесу, що організовується та провадиться НАУ для здобувачів вищої освіти освітнього ступеня бакалавра та магістра за дистанційною формою навчання є реалізація інтелектуальної, творчої діяльності у сфері вищої освіти і науки через систему науково-методичних та педагогічних заходів, що спрямована на передачу, засвоєння, примноження і використання знань, умінь та інших компетентностей осіб, які навчаються, забезпечення професійної підготовки осіб відповідно до їх покликання, інтересів, здібностей і нормативних вимог ринку праці, а також на формування гармонійно розвиненої особистості.

4.2. Освітній процес здобувачів вищої освіти за дистанційною формою навчання організовується та провадиться у загальному порядку, встановленому актами чинного законодавства та відповідними нормативними документами НАУ, із урахуванням особливостей, визначених Положенням про дистанційне навчання, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки України від 25.04.2013 р. № 466, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 30.04.2013 р. за № 703/23235, та цим Порядком.

4.3. Освітній процес у формі дистанційного навчання в НАУ організовується на підставі навчальних планів, розроблених відповідно до освітніх програм, які в свою чергу розробляють відповідно до стандартів вищої освіти і вимог технологій дистанційного навчання.

4.4. Дистанційне навчання здійснюється у наступних формах: дистанційні навчальні заняття; самостійна робота (виконання проектних завдань, домашніх контрольних робіт тощо); контрольні заходи. Основною формою організації дистанційного навчання є самостійна робота.

4.5. Самостійна робота передбачає використання навчальних матеріалів дистанційних курсів. Вимоги щодо самостійного вивчення навчального матеріалу конкретної дисципліни визначаються робочою навчальною програмою дисципліни, силлабусом, методичними вказівками, інструкціями і завданнями, що складають методично-інформаційне забезпечення дистанційного курсу.

4.6. Освітній процес здобувачів вищої освіти за дистанційною формою навчання провадиться кафедрами НАУ із використанням модульного об'єктно-орієнтованого динамічного навчального середовища електронно-інформаційної системи Moodle та платформи Google Classroom , що є програмним комплексом організації дистанційного навчання через мережу Інтернет і призначені для об'єднання учасників освітнього процесу (студентів і викладачів) в одну надійну, безпечну та інтегровану систему для створення персоналізованого освітнього середовища.

4.7. Кафедри НАУ в ході провадження освітнього процесу за дистанційною формою навчання забезпечують:

– розробку електронних навчально-методичних комплексів навчальних дисциплін;

– планування підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників, залучених до провадження освітнього процесу за дистанційною формою навчання згідно із положеннями наказу Міністерства освіти і науки України «Про затвердження Вимог до вищих навчальних закладів та закладів післядипломної освіти, наукових, освітньо-наукових установ, що надають освітні послуги за дистанційною формою навчання з підготовки та підвищення кваліфікації фахівців за акредитованими напрямами і спеціальностями» від 30.10.2013 р. № 1518, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 31.10.2013 р. за № 1857/24389;

– розробку робочих програм навчальних дисциплін, навчальних планів, у котрих визначено особливості організації освітнього процесу та обсягів навчальних занять здобувачів вищої освіти за дистанційною формою навчання.

4.8. Освітній процес здобувачів вищої освіти освітнього ступеня бакалавра та магістра за дистанційною формою навчання провадиться за формами та видами навчальних занять, визначеними розділом V «Положення про організацію освітнього процесу в Національному авіаційному університеті», затвердженого наказом ректора від 07.02.2020 р. № 040/од, із урахуванням особливостей, передбачених цим Порядком.

4.9. Навчальні заняття плануються згідно з обсягами роботи студента, визначеними відповідними робочими навчальними планами підготовки здобувачів вищої освіти. Видами навчальних занять є: лекція, лабораторне, практичне, семінарське, індивідуальне заняття, консультація.

НАУ має право встановлювати інші види навчальних занять.

Лекції, семінарські та індивідуальні заняття, а також консультації проводяться зі здобувачами вищої освіти дистанційно у синхронному або асинхронному режимах відповідно до затверджених у встановленому порядку графіків освітнього процесу та розкладів навчальних занять.

4.9.1. Лекція – логічно завершений, науково обґрунтований і систематизований виклад певного наукового або науково-методичного матеріалу, ілюстрований, за потреби, засобами наочності та демонстрацією дослідів. Тематика лекцій визначається робочою програмою навчальної дисципліни. Лекційні заняття проводяться науково-педагогічними працівниками кафедр НАУ.

Лекція у дистанційному навчанні – навчальне заняття, на якому здобувачі вищої освіти, слухачі отримують аудіовізуальну інформацію лекційного матеріалу через засоби телекомунікаційного зв'язку, як у синхронному режимі, коли студенти можуть отримувати інформацію від лектора і ставити йому запитання в реальному вимірі часу, так і в асинхронному, коли студенти отримують аудіовізуальний запис лекційного матеріалу. Допускається викладення лекційного матеріалу у вигляді веб-сторінок або іншому форматі, придатному для використання в мережі Інтернет.

Отримання навчальних матеріалів, спілкування між суб'єктами освітнього процесу дистанційної форми навчання під час навчальних занять, що проводяться дистанційно, забезпечується передачею відео-, аудіо-, графічної та текстової інформації у синхронному або асинхронному режимах.

4.9.2. Консультація у дистанційному навчанні – заняття в рамках якого здобувачі вищої освіти, слухачі дистанційно отримують відповіді від науково-педагогічних працівників на конкретні запитання або пояснення певних теоретичних положень чи аспектів їх практичного застосування (у формі чату, форуму та особистих повідомлень).

4.9.3. Практичне (семінарське) заняття, на котрому згідно із затвердженими робочими навчальними планами та робочими програмами навчальних дисциплін передбачено виконання практичних (контрольних) робіт, проводиться дистанційно в асинхронному режимі. Окремі практичні завдання можуть виконуватись у синхронному режимі.

Практичне заняття у дистанційному навчанні – це навчальне заняття, в рамках якого відбувається детальний розгляд окремих теоретичних положень освітнього компоненту та формуються вміння і навички їхнього практичного застосування шляхом індивідуального виконання ними завдань, сформульованих у дистанційному курсі.

4.9.4. Семінар у дистанційному навчанні – це навчальне заняття, під час якого відбувається обговорення теми, проблемного питання, до якого здобувачі вищої освіти, слухачі готують виступи на підставі виконаних дистанційно завдань.

4.9.5. Лабораторні заняття забезпечують формування у здобувача вищої освіти необхідного компонентного складу, рівня професійних умінь, а також навичок і проводиться очно у спеціально обладнаних навчальних лабораторіях НАУ або дистанційно з використанням відповідних віртуальних тренажерів і лабораторій.

Лабораторне заняття у дистанційному навчанні – вид навчального заняття, яке передбачає, що здобувачі вищої освіти, слухачі особисто проводять імітаційні експерименти чи досліди з метою практичного підтвердження окремих теоретичних положень конкретної навчальної дисципліни.

Лабораторні заняття у дистанційному навчанні залежно від освітньої програми (спеціальності), рівня матеріально-технічної оснащеності, можливостей створення і використання віртуальних лабораторій можуть проводитись у таких варіантах: повністю дистанційно з використанням відповідних моделювальних програм (симуляторів), віртуальних лабораторій тощо; частково – очно, а частково – дистанційно.

Віртуальні лабораторні заняття проводяться в синхронному або асинхронному режимі, для чого необхідно забезпечити індивідуальний доступ здобувачів та слухачів до відповідного програмного забезпечення, оцінювати протоколи виконання завдань та доводити результати та коментарі. У разі необхідності проводити індивідуальні та групові консультації.

Перелік дисциплін, за якими не допускається дистанційне виконання лабораторних робіт, визначають навчально-методичні комісії за спеціальностями.

4.10. До інших видів навчальних занять при здійсненні освітнього процесу можуть відноситись ділові ігри, виконання проектів у групах тощо. Ці види навчальних занять можуть проводитись дистанційно у синхронному або асинхронному режимі, що визначається робочою програмою навчальної дисципліни, силлабусом.

4.11. Контрольні заходи з навчальних дисциплін при здійсненні підготовки фахівців за дистанційною формою навчання включають у себе проміжний (тематичний, модульний), підсумковий та інші визначені робочими програмами навчальних дисциплін види контролю знань, умінь та навичок, набутих студентом у ході опрацювання освітнього матеріалу дисципліни. Результати поточного та семестрового контролів зберігаються в електронному

вигляді у web-середовищі електронно-інформаційної системи Moodle або платформи Google Classroom і дублюються на паперових носіях.

Контрольні заходи в НАУ можуть здійснюватися дистанційно з використанням можливостей інформаційно-комунікаційних технологій, зокрема відеоконференції за умови забезпечення автентифікації того, хто навчається.

4.12. Для бажаючих навчатися за дистанційними курсами на Платформах в межах інформальної освіти підсумковий контроль не є обов'язковим. Проте, отримання сертифікату про проходження певного курсу передбачає виконання усіх форм роботи, передбачених дистанційним курсом та проходження всіх форм контролю, передбачених розробником.

4.13. Міжсесійний період здобувачів вищої освіти дистанційною формою навчання – це частина навчального року, протягом якого здобувачем здійснюється робота над засвоєнням освітнього матеріалу як самостійно, так і під керівництвом науково-педагогічних працівників.

4.14. Основною формою роботи здобувача освіти над засвоєнням освітнього матеріалу є виконання індивідуальних контрольних завдань. Індивідуальні завдання, передбачені навчальними програмами навчальних дисциплін, виконуватися із використанням web-середовища електронно-інформаційної системи Moodle або платформи Google Classroom.

4.15. Здобувачі вищої освіти дистанційною формою навчання допускаються до участі в заліково-екзаменаційній сесії, якщо вони не мають академічних заборгованостей за результатами складання попередньої заліково-екзаменаційної сесії, належним чином виконують індивідуальний навчальний план і до початку сесії виконали всі індивідуальні завдання, передбачені робочою програмою навчальної дисципліни.

Виконаними вважаються зараховані індивідуальні контрольні завдання і допущені до захисту курсові роботи (проєкти).

4.16. Графік освітнього процесу, розклад навчальних занять та заліково-екзаменаційних сесій розробляється факультетами, затверджуються в установленому порядку та доводяться до відома всіх здобувачів вищої освіти дистанційної форми навчання шляхом розміщення відповідної інформації на web-сторінках факультетів, інформаційних стендах тощо.

4.17. Індивідуальний навчальний план може бути наданий здобувачам вищої освіти дистанційної форми навчання за наявності поважних підстав (хвороба, службові відрядження, складні сімейні обставини тощо) згідно з документами, що засвідчують неможливість проходження семестрового контролю у встановлений термін.

У такому випадку здобувач вищої освіти звертається із заявою на ім'я ректора НАУ, яку подає для погодження до дирекції факультету.

Індивідуальний навчальний план встановлюється наказом ректора НАУ тривалістю, визначеною у п. 4.6. «Положення про організацію освітнього процесу в Національному авіаційному університеті», затвердженого наказом ректора від 07.02.2020 р. № 040/од.

4.18. Атестація здобувачів вищої освіти дистанційної форми навчання проводиться згідно з «Положенням про атестацію випускників Національного авіаційного університету освітньо-кваліфікаційного рівня (освітніх ступенів) бакалавра, спеціаліста, магістра», затвердженим наказом ректора від 05.02.2015 р. № 06/од.

4.19. Зарахування на навчання, переведення на старші курси, відрахування та поновлення на навчання здобувачів вищої освіти дистанційної форми навчання здійснюються відповідно до вимог актів чинного законодавства України та діючих нормативних документів НАУ.

4.20. Внесення інформації про здобувачів вищої освіти дистанційної форми навчання до Єдиної державної електронної бази з питань освіти (ЄДЕБО) та оформлення замовлення документів про вищу освіту таким випускникам, за умови позитивних результатів

проходження атестації, забезпечуються факультетами у встановленому порядку.

4.21. Організація освітнього процесу здобувачів вищої освіти дистанційної форми навчання координується у взаємодії Департаментом з організації освітньої діяльності, факультетами, Центром дистанційної освіти ІІОТ та лабораторії ЕЗДН.

5. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИСТАНЦІЙНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ

5.1. До провадження освітнього процесу здобувачів вищої освіти освітнього ступеня бакалавра та магістра дистанційної форми навчання НАУ залучаються:

– науково-педагогічні працівники кафедр НАУ, які забезпечують провадження освітнього процесу здобувачів вищої освіти дистанційної форми навчання згідно із затвердженими у встановленому порядку робочими навчальними планами, які виконують функції викладачів, консультантів, кураторів (тьюторів) навчальних груп, авторів дидактичного та методичного наповнення web-ресурсів (дистанційних курсів);

– методисти та фахівці, які беруть участь в організації освітнього процесу, забезпеченні взаємодії між викладачами та здобувачами вищої освіти в синхронному та асинхронному режимах, надають методичну допомогу при розробленні web-ресурсів навчальної дисципліни;

– інженерно-технічний склад – фахівці з інформаційно-комунікаційних технологій, які виконують функції програмістів, web-дизайнерів, системних адміністраторів тощо.

5.2. Ресурсне забезпечення освітнього процесу здобувачів вищої освіти дистанційної форми навчання складають розроблені науково-педагогічними працівниками кафедр НАУ, залучених до провадження відповідного освітнього процесу, та розміщені в електронному вигляді у web-середовищі електронно-інформаційної системи Moodle та платформи Google Classroom навчально-методичні комплекси навчальних дисциплін як сукупність нормативних та навчально-методичних матеріалів, необхідних і достатніх для ефективного виконання студентами робочої програми навчальної дисципліни, передбаченої робочим навчальним планом підготовки здобувачів вищої освіти.

5.3. Навчально-методичний комплекс навчальної дисципліни, що викладається для студентів дистанційної форми навчання за своєю структурою та змістовним наповненням повинен відповідати вимогам, встановленим «Положенням про навчально-методичний комплекс з навчальної дисципліни», затвердженим наказом ректора від 28.03.2016 р. № 116/од.

5.4. Доступ до навчально-методичного комплексу навчальної дисципліни, розміщеного в електронно-інформаційній системі Moodle та платформи Google Classroom є авторизованим, що передбачає процедуру аутентифікації користувачів і їх авторизацію. Рівні доступу визначаються ролями користувачів в освітньому процесі (здобувачі вищої освіти, науково-педагогічні працівники, навчально-допоміжний, інженерно-технічний персонал).

5.5. Системотехнічне забезпечення освітнього процесу дистанційної форми навчання включає: апаратні засоби; телекомунікаційне забезпечення; програмне забезпечення; web-ресурси навчальної дисципліни.

Апаратні засоби (мережеве обладнання, джерела безперебійного живлення, сервери, персональні комп'ютери, обладнання для відео або конференц зв'язку тощо) мають забезпечувати розроблення і використання web-ресурсів освітнього призначення, управління освітнім процесом і всі види взаємодії між викладачами та здобувачами у синхронному (on-line) і асинхронному (on-line) режимах.

Телекомунікаційне забезпечення має бути достатнім для організації освітнього процесу за всіма видами освітньої діяльності з безперебійним цілодобовим доступом до web-ресурсів;

кількість і пропускна здатність телекомунікаційних каналів мають забезпечувати доступ усім здобувачам вищої освіти (гранична чисельність здобувачів вищої освіти визначається ліцензійним обсягом за відповідними спеціальностями) до web-ресурсів і web-сервісів, необхідних для реалізації освітнього процесу у синхронному та асинхронному режимах.
Програмне забезпечення як загального призначення (операційні системи, сервери баз даних, організації роботи комп'ютерних мереж, захисту інформації, web-сервер тощо), так і спеціального призначення для реалізації технологій дистанційного навчання (для розроблення і підтримки web-ресурсів, забезпечення інтерактивного спілкування здобувачів вищої освіти і викладачів, тестування, управління освітнім процесом) має бути ліцензованим, включаючи програмні продукти з відкритими кодами.

6. УЧАСНИКИ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

6.1. Учасниками освітнього процесу, що провадиться за дистанційною формою навчання, є:

– науково-педагогічні працівники кафедр НАУ, навчальним навантаженням яких (згідно із затвердженими робочими навчальними планами підготовки здобувачів вищої освіти) охоплюється викладання відповідних навчальних дисциплін, працівники Департаменту з організації освітнього процесу, а також провідні фахівці та фахівці Центру дистанційної освіти та лабораторії ЕЗДН ПОТ;

– здобувачі вищої освіти освітнього ступеня бакалавра та магістра; здобувачі вищої освіти;

– слухачі курсів підвищення кваліфікації;

– зовнішні слухачі, слухачі підготовчих курсів;

– фахівці з інформаційних технологій, адміністратори дистанційного навчання, програмісти тощо.

6.2. Робочий час науково-педагогічних працівників, які забезпечують дистанційне навчання, регламентується наказом Міністерства освіти і науки України «Про затвердження норм часу для планування і обліку навчальної роботи та переліку основних видів методичної, наукової й організаційної роботи педагогічних і науково-педагогічних працівників вищих навчальних закладів», затверджене 07.08.2002 р. № 450 та нормативною базою НАУ.

6.3. Науково-педагогічні та педагогічні працівники НАУ, а також навчально-допоміжний склад Центру дистанційної освіти та лабораторії ЕЗДН, залучені до організації та провадження освітнього процесу за дистанційною формою навчання, зобов'язані підвищували кваліфікацію з питань організації та використання технологій дистанційного навчання не менше одного разу протягом п'яти років і мати відповідний документ про підвищення кваліфікації.

6.4. Науково-педагогічні працівники у ході провадження освітнього процесу дистанційної форми навчання відповідно встановлених посадових обов'язків забезпечують:

– розроблення документів планування освітнього процесу;

– розроблення і своєчасне оновлення змістового, дидактичного та методичного наповнення web-ресурсів навчальної програми;

– реалізацію навчальних заходів, передбачених робочою програмою навчальної дисципліни, включаючи консультації, семінари, дискусії, лекції тощо, як у синхронному, так і асинхронному режимах з використанням графічного, аудіо- та відео-форматів;

– індивідуалізацію освітнього процесу шляхом вчасної адаптації педагогічного сценарію та підвищення мотивації здобувача;

– проведення контрольних заходів;

– консультування здобувачів під час навчання, підготовки індивідуальних завдань та випускових робіт;

– своєчасну та якісну методичну допомогу здобувачам;

– безперервний зворотній зв'язок із здобувачами;

– присутність у навчанні форми співробітництва зі здобувачами за участю тьютора.

6.5. Заступник директор ІІОТ, відповідальний за організацію провадження освітнього процесу здобувачів вищої освіти дистанційної форми навчання, забезпечує координацію дій усіх факультетів та підпорядкованих структурних підрозділів ІІОТ в частині якості, своєчасності надання відповідних освітніх послуг; моніторинг організації провадження освітнього процесу та результатів навчання здобувачів вищої освіти; контроль за рівнем нормативно-правового, організаційного, начально-методичного, кадрового, системотехнічного забезпечення відповідної форми навчання.

6.6. Навчально-допоміжний та інженерно-технічний персонал ЦДО та лабораторії ЕЗДН ІІОТ спільно з відповідними структурними підрозділами НАУ забезпечує безперебійне функціонування апаратних засобів, телекомунікаційного і програмного забезпечення; підтримку високої якості інформаційно-комунікаційної складової web-ресурсів освітніх програм; цілодобовий доступ до всіх web-ресурсів та відповідних web-серверів; своєчасне надання учасникам освітнього процесу доступу до web-серверів, що забезпечують проведення навчальних занять у синхронному режимі; консультування учасників освітнього процесу щодо використання автоматизованої системи управління; здійснення заходів щодо збереження і надійного захисту інформаційних ресурсів ведення документації, необхідної для організаційного забезпечення освітнього процесу; своєчасну та належну взаємодію між здобувачами вищої освіти та науково-педагогічними працівниками; ведення листування зі здобувачами вищої освіти з поточних питань, а також надання їм організаційної допомоги у ході провадження освітнього процесу; контроль за виконанням здобувачами графіку освітнього процесу.

7. ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ І ФУНКЦІОНУВАННЯ ПЛАТФОРМ

7.1. Для організації освітнього процесу на основі технологій дистанційного навчання НАУ використовує Платформи:

– Moodle (Modular Object Oriented Distance Learning Environment – модульне об'єктно-орієнтоване динамічне навчальне середовище)

– G Suite for Education (пакет хмарних додатків Google для побудови інформаційно-освітньої структури закладу освіти).

7.2. При використанні Moodle або G Suite for Education:

– науково-педагогічні працівники можуть самостійно або за допомогою адміністраторів Платформи створювати дистанційні курси, проводити навчання, розподіляти та перевіряти завдання, проводити всі види контролю тощо;

– здобувачі вищої освіти та слухачі отримують доступ до навчальних матеріалів, представлених у різноманітних формах (текст, відео, анімація, презентація тощо), а також мають можливість інтерактивного спілкування.

7.3. Системотехнічне забезпечення дистанційного навчання в НАУ здійснює ІІОТ.

7.4. Системотехнічне забезпечення дистанційного навчання включає:

– апаратні засоби (персональні комп'ютери, мережеве обладнання, джерела безперебійного живлення, сервери, обладнання для відеоконференції тощо), що забезпечують розроблення і використання веб-ресурсів навчального призначення,

управління освітнім процесом та необхідні види навчальної взаємодії між суб'єктами дистанційного навчання у синхронному і асинхронному режимах;

– інформаційно-комунікаційне забезпечення із пропускною здатністю каналів, що надає всім суб'єктам дистанційного навчання НАУ цілодобовий доступ до веб-ресурсів і веб-сервісів для реалізації освітнього процесу у синхронному та асинхронному режимах;

– програмне забезпечення загального та спеціального призначення (у тому числі для осіб з особливими потребами), яке має бути ліцензійним або побудованим на програмних продуктах з відкритими кодами.

7.5. Платформа розміщується на серверах НАУ та адмініструється працівниками ІІОТ.

7.6. Веб-ресурси Платформи включають:

– дистанційні курси, розроблені у Moodle або G Suite for Education за якими здійснюється навчання здобувачів вищої освіти відповідно до навчальних планів під керівництвом і контролем науково-педагогічних працівників. Доступ до цих курсів відбувається за реєстрацією кожного учасника дистанційного навчання;

– дистанційні курси, розроблені у Moodle або G Suite for Education, за якими здійснюється навчання слухачів підвищення кваліфікації. Доступ до цих курсів відбувається за реєстрацією кожного слухача;

– дистанційні курси у вільному доступі, за якими навчаються всі бажаючі без реєстрації і без можливості тестування;

– відеокурси у вільному доступі.

5.7. ІІОТ при адмініструванні Платформи виконує такі функції:

– розробляє і підтримує сайт Платформи;

– зберігає, накопичує і надає доступ до веб-ресурсів навчальних дисциплін;

– розподіляє права доступу всіх учасників процесу дистанційного навчання;

– реєструє суб'єктів дистанційного навчання;

– надає технічну допомогу учасникам щодо створення веб-ресурсів, проведення навчальних занять, контрольних заходів тощо;

– зберігає та надає керівництву НАУ статистичну інформацію щодо залучення науково-педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти, слухачів до процесу дистанційного навчання.

8. ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗАСАДИ ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ В УНІВЕРСИТЕТІ

8.1. Створення, доповнення та корегування дистанційних курсів Платформи здійснюється, переважно, науково-педагогічними працівниками НАУ.

8.2. Дидактичне та методичне наповнення дистанційного курсу є спільною інтелектуальною власністю науково-педагогічних працівників та НАУ.

Авторське особисте немайнове право на службовий твір належить його автору. Виключне майнове право на службовий твір належить НАУ, якщо інше не передбачено трудовим договором (контрактом) та (або) цивільно-правовим договором між автором та НАУ.

8.3. НАУ отримує майнові права та право самостійного використання дистанційних курсів, які розроблені як юридичними, так і фізичними особами, на договірних засадах при повному збереженні авторських прав.

8.4. Для забезпечення якості дистанційного навчання науково-педагогічні працівники мають включати такі елементи дистанційного курсу з наведених нижче:

– силлабуси або робочі навчальні програми дисциплін;

– методичні рекомендації щодо використання, послідовності виконання завдань, особливостей контролю тощо;
– відео- та аудіозаписи лекцій, семінарів тощо;
– мультимедійні лекційні матеріали;
– термінологічні словники;
– практичні завдання із методичними рекомендаціями щодо їх виконання;
– пакети тестових завдань для проведення контрольних заходів, тестування із автоматизованою перевіркою результатів, тестування із перевіркою науково- педагогічними працівниками;
– ділові ігри із методичними рекомендаціями щодо їх використання;
– електронні бібліотеки чи посилання на них;
– бібліографії тощо.

Перелік веб-ресурсів навчальних дисциплін (програм), необхідних для забезпечення дистанційного навчання, визначається кафедрами залежно від профілю навчальної дисципліни.

9. ПОРЯДОК ОРГАНІЗАЦІЇ ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ

9.1. Організація та проведення практик здобувачів вищої освіти дистанційної форми навчання здійснюються у загальному порядку, визначеному актами чинного законодавства України та внутрішніми нормативними документами НАУ, із урахуванням особливостей, передбачених цим розділом.

9.2. Види, тривалість і терміни практик визначаються стандартами вищої освіти за галузями знань, спеціальностями та спеціалізаціями певного освітнього ступеня і відображаються у навчальних та робочих навчальних планах.

9.3. Здобувачі вищої освіти дистанційної форми навчання проходять навчальну практику, що визначена робочим навчальним планом спеціальності, у терміни, передбачені графіком освітнього процесу на кафедрах чи в інших структурних підрозділах НАУ. Базами проведення навчальної практики можуть бути підприємства, організації та установи різних форм власності, що відповідають вимогам програми практики.

9.4. Належним чином оформлені: щоденник проходження практики, звіт про практику, відгук керівника практики від бази практики повинні бути подані здобувачем вищої освіти на кафедру одразу після закінчення практики. Підсумкове оцінювання результатів проходження навчальної практики за рішенням кафедри може бути проведено сформованою комісією у наступному навчальному семестрі під час заліково-екзаменаційної сесії.

Оскільки теоретичне навчання фахівців відповідних рівнів вищої освіти за дистанційною формою навчання підкріплюється загальними та професійними компетентностями, які здобуваються ними під час трудової діяльності, то особи, які працюють за спеціальністю, за якою вони здобувають вищу освіту в НАУ (що підтверджено довідкою з місця роботи), можуть звільнятися від проходження навчальної практики за умови виконання програми навчальної практики за місцем роботи. Із цією метою здобувачі повинні звернутися до завідувача кафедри із заявою про виконання програми практики за місцем роботи. Така заява може бути подана виключно, якщо виробнича діяльність чи напрям роботи структурних підрозділів таких підприємств, установ чи організацій, у яких планується проходження практики, відповідають обраній спеціальності (спеціалізації) практиканта, а також встановленим вимогам для проходження такого виду практики.

Разом із заявою здобувач вищої освіти повинен подати належним чином оформлену та засвідчену довідку з місця роботи та письмову згоду керівника відповідного підприємства,

установи чи організації на забезпечення виконання програми проходження навчальної практики за місцем роботи.

9.5. Атестація таких здобувачів здійснюється кафедрою на підставі письмового звіту про виконання програми проходження навчальної практики за місцем роботи, затвердженого підписом керівника та засвідченого печаткою (у випадку її використання під час провадження діяльності згідно із вимогами чинного законодавства) відповідного підприємства, установи чи організації, за результатами складання диференційованого заліку.

9.6. Здобувачі вищої освіти дистанційного навчання проходять виробничу практику за направленням відповідних кафедр в державних органах, на підприємствах, установах та організаціях незалежно від їх організаційно-правової форми та форми власності, які відповідають вимогам програми практики (як виняток – на кафедрах чи в структурних підрозділах НАУ), та з якими НАУ укладено договори на проведення практик здобувачів вищої освіти, договори (угоди) про співробітництво чи договори про цільову підготовку. При цьому виробнича практика проводиться у першій половині дня у період проходження та складання екзаменаційно-залікової сесії згідно із встановленими режимами роботи баз проведення практики.

При цьому такі здобувачі можуть звільнятися від проходження виробничої практики з підстав та у порядку, що встановлені цим розділом.

9.7. Здобувачі вищої освіти дистанційної форми навчання проходять переддипломну практику у загальному порядку, визначеному внутрішніми нормативними документами НАУ.

Звільнення від проходження переддипломної практики не допускається.